

Intence transcendentní

Ladislav Hejdánek

This is a part of the original document:

[1997](#)

jedná se o část původního dokumentu:

[1997](#)

- ◆ myšlenkový deník – záznam, česky, vznik: 6. 9. 1997
- ◆ philosophical diary – record, Czech, origin: 6. 9. 1997

Intence transcendentní

Intencionalita, vezmeme-li ji hodně široce (a nebudeme-li ji omezovat jen na vědomí resp. na myšlení), je charakteristická přinejmenším pro veškeré vnitrosvětne dění, zejména pak pro pravé události (od nejjednodušších po nejvyšší a nejsložitější). Právě proto musíme usilovat o rozpoznávání jejích různých podob. Intencionalita je všude tam, kde se něco pohybuje a kde zdroj tohoto pohybu není pouze vnější (to rozlišil už Aristotelés), nýbrž vnitřní. Jestliže každá pravá událost nějak začíná, pokračuje a nakonec končí, takže představuje celek, vyznačuje se její spění od začátku ke konci určitou formou intence, kterou můžeme nazvat transeuntní, neboť v každé své aktuální fázi opouští fázi předchozí a připravuje se postoupit k fázi následující (přičemž si ovšem s oběma aktuálně zachovává jednotu, bez níž by událost nebyla sama v sobě skutečným celkem). Dojde-li v průběhu uskutečňování transeuntní intence k vnitřně nerozvrhovanému, nýbrž v nějaké míře z hlediska události jako celku kontingentnímu setkání resp. střetnutí s jinou událostí, jehož výsledkem (nejen „následkem“, spíše „organickým“, do průběhu události nově vintegrováním výsledkem) je jednostranná nebo oboustranná (vzájemná) reakce jedné události na druhou událost, jde nepochybně o uskutečnění intence jiného, vyššího typu, kterému budeme říkat intence transgresivní, neboť jí se událost dostává ke kontaktu s čímsi, co jí je „vnější“, což znamená nejen přechod od jedné fáze událostné dění k další, nýbrž že do průběhu události je vintegrováno něco, co představuje nový moment, nový prvek v onom dění (pochopitelně mluvíme zatím o „novosti“ pouze z hlediska příslušné události). Setkání, které je předpokladem uskutečnění a eventuálně dalšího rozvinutí transgresivní intence (jež zdaleka nemusí ze širšího nebo vyššího pohledu znamenat ještě nic „progresivního“), může být zároveň (ale nikoliv paralelně ani nutně) a jen za určitých okolností mediem setkání, jež není omezeno na registraci vnější stránky jiných událostí, nýbrž dovolí události v rámci její reakce na vnějšek jiné události nějak zaregistrovat i její intence a její intencionalitu (různé typy intencionality) a eventuálně něco z jejích intencí přijmout za vlastní, osvojit si to a přizpůsobit svůj další průběh tomuto osvojení. Intence, bez níž by toto směřování k rozpoznání a eventuálnímu osvojení něčeho z intencionality jiných událostí nebylo možné a bez níž by ani nemělo základ, budiž pojmenována jako transcendentní.

(Písek, 970906-1.)